

ומקיף דמקיף כו'. עכ"ז אינו דומה לשמים ועבר לים כי אעפ"כ קרוב אלך הדבר כו' ה' דבר בחי' ב' ההי"ן מחשבה ודבור הוא דבר ה' במאמר אחד יכול להבראות. בפ"ך היינו ע"י התורה דברי אשר שמתי בפ"ך כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והיינו המשכת אור א"ס ב"ה להיות נמשך ומתגלה בבחי' קורא ושונה קורא הוא בחי' חכמה עילאה תושב"כ. ושונה תורה שבע"פ היא בחי' ח"ת [וכמ"ש בד"ה לכן אמרו לבנינו כו' והבאתי אתכם] שכל המשכות אלו מא"ס ב"ה תלויות בעסק התורה של ישראל למטה כי לולי זאת הרי הקב"ה מצד עצמו רם ונשא אפי' מבחי' ח"ע וכמ"ש כולם בחכמה עשית שהיא עשיה גשמיות כו' כנודע במ"א. וזהו דברי אשר שמתי בפ"ך, כלומר שבפ"ך הדבר תלוי אם פ"ך ידבר בד"ת אזי גם אני קורא ושונה כו', ובלבדך שהמשכה זו תלוי בלבדך שהיא חושק ומתאהה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ואם ישים אליו לבו כו' [וכמ"ש סדיה לכן אמרו הנ"ל] והיינו בחי' תשובה כי עיקר התשובה בלב ועי"ז לעשותו דהיינו לעשות את הדבר האמור למעלה. כי קרוב אלך הדבר עושי דברו להיות את ה' האמרת כו' שהם הם העושים וממשיכים את דבר ה' כו' [ועמ"ש מה סדיה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשעם כו' וע' בזה פ' בלק דקצ"א ע"א] וגם בפ"ך בבחי' שופר בראש השנה ע"י פה התוקע והממשיך הקולות קול השופר כמ"ש במ"א:

כי קרוב אלך הדבר מאד בפ"ך וגו'.

(פיה דעירובין ג"ד א' רבות כי תשא פ"ו וס"פ נצבים תדיא היא פכ"ז ח"ב פ"ה) להבין כפל הלשון במה שנאמר תחלה לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא. אך הנה נפלאות עם שהוא לשון פלא הוא ג"כ לשון הפרשה. כמו לפלא נדר (בפ' אמרו כ"ב כ"א). ותרגומו לפרשא וכן פרש"י שם להפריש וכנוצר מזה בד"ה ואכלתם אכול גבי להפליא (ואפשר שהם ענין אחד כי מה שהוא מופרש ומובדל הרי זה כענין הפלא שהוא ג"כ ענין המכוסה ונעלם ואינו מושג וכ"כ בשרש"ם) והענין כי תלת דרגין אינו מתקשראן דא בדא קודשא ב"ה ואורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא פ"י שכל אחד הוא בבחי' סובב וממלא. ממלא הוא בבחינת הלבשה והשגה ונק' גליא וכמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל בפ"י וענין עלמא דאתגלייא. וסובב הוא למעלה מהדעת וההשגה ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי דעת ואמונה. ומ"ש בד"ה וירא ישראל את כו' ויאמינו בה'. ובתורה יש ג"כ גליא וסתים וכמ"ש בד"ה תורה צוה. ובנשמות ישראל יש ג"כ גליא וסתים כמבואר לעיל ע"פ כי תצא ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה יונתי בחגוי וישראל מתקשראן באורייתא שהשגת התורה מלובשת בכל אחד ואחד מישראל. כמ"ש וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה שהיא מלובשת בפנימיות כו' (עמ"ש סדיה ראה אנכי נתון ובד"ה יהי מקץ, וענין מענין חזק לפנים ברבות ר"פ נשא וברות ע"פ זה וחיג חזק ק"פ סע"א) ואורייתא מתקשראה בקודשא בריך הוא דאורייתא וקוב"ה כולא חד ע' בפ' בשלח (ד"ס סע"א). והיינו שהתורה היא הממוצע המחבר ומקשר בחינת אלהותו ית' בנש"י בבחינת ממלא ובבחינת סובב שהיא התקשרות בחי' גליא שבנש"י לבחי' גליא דהקב"ה בחי' ממכ"ע. ובחינת פנימיות וסתים שבנש"י לבחי' סובב כל עלמין והיינו ע"י דאורייתא ג"כ סתים וגליא (ועמ"ש בד"ה ולא תשבית מלח וסדיה שובה ישראל ועמ"ש בבואר ע"פ ועשו להם ציצית בענין עוטה אור כשלמה ובענין שהתורה ניתנה נאש שחורה ע"א אש לבנה דהיינו שיש בה פנימיות וחיצונית כו') וזהו כי המצוה הזאת כו' לא נפלאות וגו' ר"ל שאינו מופרש ממך כלל דהיינו שהיא בחינת ממלא שמתלבש בתוך עצמות נשמות ישראל. ולא רחוקה היא בחינת סובב שאינה מלובשת אבל אינה רחוקה שמאיר דרך מקיף. ופי' אשר אנכי מצוך היום היינו כי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי

שוריה עצמו — רם ונשא: בב"ר 1101 ב' ג' כ"ג. ר"מ ונש"ב.
שוריה כי יתשא — פ"ו: כ"ה גם בדפוס ראשון, ואולי צ"ל: פמ"ו.

התורה נצחית ובכל יום אנו אומרים היום וכן והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אמרו רז"ל שיהיו בעיניך כחדשים. ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה. וכמאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם שכל עוה"ז עד למחר שהוא קבול שכר נק' היום. ובראש השנה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך שכל ר"ה נעשה בבחי' היום מחדש ונמשך על כל השנה. אך צריך להבין מה שאמרו רז"ל אדם נדון בכל יום גם ראש חדש נקרא ראשי חדשים וכן שבת מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. והענין שהוא ית' למעלה מהזמן לכן כל בחינת זמן של ששת ימי בראשית במחשבה אחת נברא צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה והארה אחת כמ"ש ויצא ככרס חצו שהוא בדרך סקירה והארה אחת כל שבעת ימי בראשית וימות המשיח ותחית המתים. וכן חמשים אלפים יובלות שהם גילויים ועליות בעילוי אחר עילוי כולם נבראו במחשבה אחת שהוא חיות כללות [עמ"ש מזה בבואר ע"פ יונתי בחגוי הסלע] כמ"ש פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שיש כמה בחי' חי כמ"ש חי חי הוא יודוך לכן נאמר לכל חי שכל עולם מקבל חיותו בפרטיות אבל הכל הוא בחי' רצון אחד פשוט ובהשתלשל לדיבור עליון נעשה עשרה מאמרות ע"ד משל מבשרי אחזה אלוה שהדיבור נחלק לפרטי פרטים ובמחשבה הוא כולל כל הדבורים במחשבה אחת כמ"ש למעלה כל הפרטים נכללים בחיות כללי אחד:

והנה כל החיות של כל השנה הוא נמשך ב"ה כי אדם נברא

בראש השנה. והעולם נברא בכ"ה כאלול וכיום וי"ו נברא אדם בצלמנו כדמותנו שהוא כולל כל הנבראים כולם כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שהיתה נשמתו כוללת כל הנשמות. לכן בכל ר"ה נעשה צירוף חדש שהוא הארה מהמקור שהוא הסובב חיות כללי על כל השנה וכל שנה ושנה הוא צירוף לחיות חדש ואח"כ נתחלק לפרטים שהם י"ב חדשים וכל חדש מקבל חיות מהארת הכלל והיום הוא הפרט מכלל החדש ומקבל ממנו חיותו. ולכן אמרו רז"ל איזה חג שהחודש מתכסה בו הוא ראש השנה שהוא המקור הכולל לכן הארת החודש מתבטל בו כביטול זיו השמש בשמש [ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות גבי ולכן ארז"ל הנביאים והכתובים עתידים להבטל כו' ע"ש] כמאמר ברוך שאמר והיה העולם הוא חיות כללי לכל העולם וזהו שארז"ל והלא במאמר אחד היה יכול להבראות שהוא החיות כללי [ועמ"ש הרמ"ז בפ' תולדות בדף קל"ה ע"א בפ' במאמר אחד ע"ש] ברוך אומר ועושה הוא הפרט שהוא צירוף חדש לכל יום [ע' בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א, ועמ"ש בד"ה לכאר ענין ויה"כ גבי כאשר יתבונן המשכיל כי באמת חדשים לבקרים כו' יעו"ש]. וכן חיות של שנה זו אינו החיות של שנה שעברה. וזהו שאומרים בראש השנה זה היום תחלת מעשיך שנעשה הארה מחדש מהכלל וכן אצל התורה נאמר אשר אנכי מצוך היום. כי באמת צריך לירד דרך השתלשלות להתלבש בזמן [ועמ"ש בפ' עקב בד"ה ולהבין שרש כו' גבי פ' על תורתך שלמדנתן] ובכל יום יורד הארה חדשה מהתורה להתלבש. וזהו שאנו מברכין בכל יום נתון התורה מחדש. [ועוד יובן זה עפ"מ לעיל סדיה כי המצוה הזאת גבי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי והנה באתעדל"ת או אתעדל"ע כו' וכמ"ש ויקם עדות ביעקב כו' ע"ש ובד"ה צאינה וראינה ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלהו היום] וכן כנסת ישראל חדשים לבקרים רבה אמונתך שבכל יום צריך לקנות בנפשו אמונה חדשה מהמקור כי ימים יצרו כל ימי האדם שהם שבעים שנה הם יצרו וקצובים לאדם ולא אחד בהם, שהקרי הוא בוי"י שהימים הנקצבים הוא בשביל שיתגלה ויתרבה הארה כאמונה בתוספת חדש בכל יום וזהו רבה אמונתך מבחי' סובב ע"י שרואה בכל יום ערב ובקר תמידין כסדרן מזה יכיר למעלה מהזמן:

ב והנה הארה שננפש האדם היא בשני בחי' ממלא וסובב ממלא נקרא שמתלבש ונתפס במוחו השגת אלהות. כמ"ש ובחירת

בחיים לאהבה את ה' וגו' כי הוא חייד, כי הבחירה בשכל לבד לבחור בטוב ולמאוס ברע ואהבה הוא בלב והבחירה קודם לאהבה שצריך להרגיל א"ע בשכלו שיהיה מוסכם אצלו לבחור בחיים [ועמ"ש מזה בד"ה שמע ישראל ב' ואתחנן]. כמאמר ראה נתתי לפניך היום וגו' ובחרת בחיים שהוא החיות של שמים וארץ שאנו רואים ולא לבחור בגשמיות שהן כל תענוגי עולם הזה הכלה ונפסד שנקרא מות, ואחר שיסכים בשכלו הבחירה בטוב שהוא החיים יתבונן לבוא לבחינת אהבה, וכמ"ש מזה בד"ה שמע ישראל, כי הוא חייד שהוא החיים האמיתיים כמ"ש כי עמך מקור חיים, וזהו בחינת ממלא שבנפש האדם שהאהבה נתלבש ונתפס בשכלו והוא בחינת בכל לבבך ובכל נפשך ובחינת טובה הוא בחינת ובכל מאדך למעלה מהכלי שהוא השכל. ועיין מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. [ועד"ז גם בתשובה יש ב' בחינות תשובה תתאה ותשובה עילאה]. אך להסביר הענין איך אפשר להיות עבודה בבחינת טובה למעלה מהשכל. אך הענין הוא על ידי תשובה במסירת נפש שהוא למעלה מהדעת, וכמ"ש במ"א שלכן לא נאמר בתורה טעם על מס"נ כמו שנאמר טעם על אהבה כדכתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייד, והיינו לפי שהאהבה נמשכה מבחי' שכל וטעם כדרך השתלשלות משא"כ על מס"נ לא נאמר טעם לפי שהוא למעלה מהשכל [וכמ"ש בד"ה כי טובים דודיך ב' שמות, ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא] והיא בחינת אמונה שלמעלה מהדעת שנמשך מבחי' טובה [ועמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים גבי כי תקנה עבד עברי. ששרש הנשמות מבחי' בעבר הנהר היוצא מעדן שהוא מבחי' עגולים וסוכ"ע. והנה גילוי בחי' זו בנפש האדם זהו הגילוי מבחי' טובה והוא שלא כסדר ההשתלשלות משכל למדות כו' כ"א מלמעלה מסדר ההשתלשלות. וכענין אע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי. שהמשכה זו מבחי' מזליה בפנימית הוא הגילוי מלמעלה מבחי' השתלשלות עילה ועלול שכל ומדות כו', לכן במקום שבעלי תשובה עומדים כו'. אך להבין טעם הדבר הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון וכתיב בדבר ה' וגו'. פירוש שהבריאה היא על ידי דבור וכתיב בראשית ברא אלהים שהבריאה היא יש מאין. והענין שבריאת העולמות אינו כדרך השתלשלות מעילה לעלול. ע"ד משל אצל האדם שהמדות מהשכל והדיבור מהמדות הוא דרך השתלשלות שע"י המדה נעשה הבל הלב. ואחר כך קול ודבור שהדבור נמשך מהקול והקול כו' הכל בדרך המשכה והשתלשלות עילה ועלול. אבל בבריאת העולמות אינו דרך השתלשלות והמשכה שמאמר יהי רקיע אינו ערך של המאמר שיהיה נמשך ממנו רקיע שאף ריבוא רבבות צמצומים והשתלשלות ממדרגה למדרגה דרך עילה ועלול ליועילו שישתלשל ויתהווה חומר גשמי אפילו כמו חומר הרקיע מהשתלשלות הרוחניות כו', אלא שהוא כח א"ס ב"ה הכל יכול לברוא הרקיע ע"י המאמר יהי רקיע יש מאין, וזהו שלא כסדר ההשתלשלות כ"א בבחי' דלוג, וכן כל הנבראים כו' מהבורא הוא מאין ולא דרך השתלשלות כי א"א להיות נמשך בחי' נברא גם בחי' חכמה שבהם אפילו מבחי' דבור שלמעלה שהוא בחינת התגלות שלמעלה שהבורא הוא היפך הנבראים. ואפילו גם על התהוותי חכמה עילאה מא"ס ב"ה נאמר והחכמה מאין תמצא שאפילו להיות נמשך בחינת את חכים ולא בחכמה ידיעה היינו התלבשות אור א"ס בחכמה אינו בבחינת השתלשלות וכל מה שנוצר בספרים השתלשלות עילה ועלול אינו על הנבראים מהבורא [כ"א בהשתלשלות רוח הבהמה מפני שור שבמרכבה משא"כ בהתהוות הגשמיות ממש וכן בהתהוות הרוחניות מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש וכמ"ש כ"ו באגה"ק ד"ה איהו וחיהו"י]. וזהו אני ראשון פ"י שלהיות התהוות ראשית התהוות היינו חכמה עילאה הוא שלא ע"י השתלשלות אלא והחכמה מאין תמצא. וזהו אני ראשון אני אותיות אין, ועד"ז גם כן אני אחרון היינו להיות התהוות שמים וארץ גשמיים מן המאמר הרוחני אינו דרך השתלשלות כ"א יש מאין והוא מבחינת סוכ"ע. ועמ"ש מזה ע"פ יביא לבוש מלכות ולכן כל המשכות צריך להיות מהמקור שהוא האין.

(עיין בהוספות.

ולכן כדי להמשיך הארה והמשכה זו ומה גם ברה"ש שאזי נמשך חיות כללי לכל השנה לכן צ"ל העבודה ג"כ בבחי' טובה שבנפש, וזהו דוקא ע"י תשובה שכאשר האדם מוסר נפשו לה' כמו רבי אליעזר בן דרודייא שהוא מסירת הרצון. ועד"ז עכ"פ מסירת הרצון לה' בכל עניני רצונות הנפש להיות בטל רצונך להיות עוצם עיניו וכנ"ל. וכן בשמיעה ודיבור וכן לא תתורו אחרי לבבכם כיטול רצון כנ"ל. וכן בעשיית טוב בעל כרחך דוקא לעשות הכל בהיפוך רצונו. וזהו ג"כ בחי' מס"נ כי מה לי קטלא כולה כו' שהוא אתכפייא סט"א ע"י לב נשבר ונדכה אדם ובהמה תושיע שייעשה עצמו כבהמה ולא יחפץ ברצון ותאוות גשמיות כמ"ש ועמך לא חפצתי, דהיינו אפילו מה שעמך הוא היודע הוא המדע איהו וגרמוהי חד כ"א כלה שארי ולבבי אליו ית' ממש, וכמאמר בכל קראנו אליו ולא למדותיו מכש"כ וק"ו רצונות גשמיים כו'. ועי"ז יוכל לבא לבחי' ובכל מאדך להמשיך מבחי' טובה כי ע"י כיטול הרצון הוא מגיע להמקור שהוא האין וכתיב קרוב ה' לכל קוראיו וגו' באמת, וזהו קורא בתורה שקורא להמקור להיות נמשך בתורה כי אורייתא מחכמה נפקת והחכמה מאין תמצא וע"י מסירת נפש ממשך מהמקור וכל מה שלומד וקורא אח"כ הוא נקרא תורה לשמה לשם התורה שממשיך הארה מהמקור להתורה. וזהו ועשיתם אתם אל תקרא אותם אלא אתם וכו' שנקרא עשיית המצוה ולא קיום בלבד כי אם עשיה מחדש שהוא בחינת התפשטות המחיה כל העולמות. וז"ש כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו, לעשותו דוקא להמשיכו מחדש מהמקור וכמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה בפי' עושי דברו. ולכן נאמר במוסף דר"ה ועשיתם עולה בחי' לעשותו. דהנה כי נשגב שמו לבדו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהשם אינו עצמותו כמו אצל אדם שם ראובן ושמו ראובן אלא הארה מעצמותו. ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו. וכן ביר"ד נברא עולם הבא ובה"א נברא עולם הזה הכל בבחי' שם לבד. וע"י מסירת נפש הוא ממשך בחי' טובה שמגיע עד המקור. וזהו כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום. אנכי ממש שהוא מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' שם והארה כו' ולכן נקרא עשייה מחדש והיינו ע"י בפיך הוא תורה. ובלבבך הוא תשובה. וזהו לעשותו פ"י שזהו שעושים ממש כביכול בחי' דברו ולא קיום בלבד כנ"ל וכענין ויעש דוד שם כמ"ש במ"א. וז"ש בקרבן מוסף דר"ה ועשיתם עולה כי ר"ה הוא תחלת מעשיך שעושים ובונים בחי' דברו ית' והיינו מהמקור שהוא האין. וזהו שאומרים במלכותי כה אמר ה' צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון ואני אחרון כו'. ועמ"ש מזה בשה"ש בד"ה צוארך בחרוים. וע' בזהר ס"פ פנחס דרנ"ח ע"ב מענין ועשיתם עולה. וגם פ"י לעשותו ע"ד מ"ש בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה כו' עשייה איהו לעילא. והיינו כי משם נמשך ג"כ להיות העשייה והתהוות יש מאין שזהו מלמעלה מהשתלשלות ועמ"ש מזה בד"ה צואת בני כו' את הכבש האחד תעשה כו' והיינו ע"י ועמך לא חפצתי. אשר פ"י חפץ הוא התשוקה הפנימית וכמ"ש בד"ה ושמתני כדכד גבי לאבני חפץ והיינו ע"י שיתבונן שכל העולמות הוא רק בחי' זמן שהוא בחי' התפשטות הארה אחת כנ"ל וכלא חשיב לגמרי לגבי מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' זמן. וע' מ"ש בד"ה מי אל כמוך. ולזה נתקנו עשרת ימי תשובה שיש עשר ספירות בנפש האדם ג' שכליים וז' מדות וצריך להעלותם כולן לה' בבחי' תשובה עד יוה"כ שהוא למעלה כדכתיב לפני ה' תטהרו והיינו ע"י תשובה. ודרך פרט יש בתשובה ג"כ ב' מדרגות תשובה תתאה ותשובה עילאה תשובה תתאה היא בבחינת ממלא שבנפש היינו במחשבה דבור ומעשה הנמשכים מהשכל ומדות לקשרן כולן אליו ית' כל אחד לפי ערכו וזהו ענין בכל לבבך בשני יצריך ובכל נפשך. אך תשובה עילאה הוא בחי' טובה שבנפש בחי' בכל מאדך וגם בחינה זו הוא קרוב אליך כמ"ש כי קרוב אליך הדבר מאד וכנ"ל בפי' ולא רחוקה היא כו' כי קרוב כו'.

ש"ה שכאשר — דרודייא: וצ"ל: דורדיא.
(עיין בהוספות.